

de la Llengua, que va dictaminar la unitat de la llengua catalana de manera enrevessada però fefaent, sinó que jugà amb UV com si fora un clauer a la butxaca.

Camps també va anotar-se un fitxatge estrella d'UV: el de Joaquín Ballester, president del partit entre el 2005 i el 2006. Les proclames valencianistes i sovint anticatalanistes de qui ha presidit el Consell fins a l'estiu passat van servir per a captar els pocs votants d'UV que s'hi mantenien fidels. Ni tan sols el naixement de Coalició Valenciana no va afectar l'ascens continuat del PP per la dreta. Avui, de fet, el partit liderat per Alberto Fabra no té cap competència en aquest espectre ideològic.

El sopar. La nul·la activitat a UV n'evidencia la defunció, en espera que algú en signe l'acta. José Manuel Miralles encara exerceix com a president del partit, tot i que li han retret que actuara en benefici propi quan va anunciar el suport unànim d'UV a les llistes del PP. A les municipals d'enguany, la majoria de regidors regionalistes que encara sobreviuen o aquells candidats locals que volien optar a l'alcaldia van decidir d'incloure's a les llistes d'Units per València, organització capitanejada per Carles Choví, un altre ex-UV, de tarannà moderat, favorable a mantenir una bona relació amb el Bloc. Fins i tot va acompanyar Enric Morera, secretari general d'aquest partit i portaveu de Compromís a les Corts, al míting central que CiU va fer al Palau Sant Jordi de Barcelona a la darrera campanya electoral catalana.

Ningú no respon als dos telèfons que explicita la web i la seu central de la plaça de l'Ajuntament de València és tançada i barrada. Des del febrer que no hi ha activitat quotidiana. L'únic símptoma de vida —escapçat per sempre més— havia estat la remissió a www.joavalo.org per tal de demanar suports en forma d'aval. Un cop esborrada d'aquesta plataforma, algú a UV n'ha trobada un altra on poder avalar-los, però de nom encara més cridaner: www.hartos.org.

Aquesta paraula rotunda i castellana, sintètica com n'hi ha poques, sí que sembla l'epitafi idoni per a Unió Valenciana. Farta de viure, la formació que aixoplugà el blaverisme tradicional pot morir-se jove. A 29 anys.

Victor Maceda

Vicent Flor, doctor en sociologia, ha publicat a l'editorial Afers 'Noves glòries a Espanya', un assaig en què repassa l'evolució del blaverisme al País Valencià. En saluda la decadència, però avisa que "si el valencianisme assoleix noves cotes de poder, creixerà l'anticatalanisme".

“Rere el blaverisme no hi ha un valencianisme sincer”

O briu el llibre amb una citació de l'argenti Ernesto Laclau: “No és dolent condemnar l'Holocaust, només faltaria. El fet incorrecte és que la condemna en substituesca l'explicació.”

—Exactament. He mirat d'explicar el perquè de l'èxit social del blaverisme. Com a ciutadà, ja l'havia condemnat, i ara, com a sociòleg, mire d'explicar-lo. Com pot ser que quatre analfabets influeixen tant en la societat valenciana? Potser no hi havia unes elits intel·lectuals amb prou força, i les elits dirigents tampoc no van fer-los cas.

—**Més enllà de la transició a la democràcia, feu esment de dos escriptors clau a la fi del segle XIX i els inicis del XX: Teodor Llorente i Vicente Blasco Ibáñez. Són el substrat que calia?**

—N'hi ha que delimiten l'origen del blaverisme a la influència del franquisme. Òbviament, aquest és un factor important, però d'antecedents, n'hi havia. Tal com han assenyalat alguns historiadors, el blasquisme fou el primer moviment popular anticatalanista d'aquest país, mentre Llorente i la Renaixença creen una identitat regional que d'alguna manera alimentarà el blaverisme, amb elements com ara l'himne o la senyera.

—**Dieu que el blaverisme continua a la centralitat política, que encara és un tema destacat a l'agenda del país.**

—Fixeu-vos, si no, en la darrera reforma estatutària [del 2006]: els dos partits majoritaris, PP i PSOE, van incloure-hi

quatre vegades l'expressió “idioma valencià”. Què hauria passat si Bancaixa haguera estat absorbida per “la Caixa”, per comptes de Caja Madrid? Dissortadament, l'anticatalanisme ha impregnat el país de cap a cap.

—**El votant mitjà del PP al País Valencià és més anticatalanista que el de la Rioja, Astúries o Extremadura?**

—Probablement no, però l'anticatalanista valencià té unes especificitats: mentre un riojà pot ser anticatalanista i espanyol, un valencià ha de negar la seua pròpia cultura. Els votants de la dreta i l'esquerra espanyoles sovint són anticatalanistes. Si el valencianisme assoleix noves cotes d'influència i de poder, l'anticatalanisme creixerà més al País Valencià. És la típica reacció contra la diferència.

—**El PSPV-PSOE, que governà la Generalitat del 1982 al 1995, va actuar amb tants complexos que se'l pot considerar un partit blaver?**

—En certa manera, sí. El primer reconeixement de la unitat de la llengua catalana, ni que siga el·líptic, no arriba fins que no governa el PP i el Consell Valencià de Cultura elabora el seu famós dictamen [el 1998]. El PSOE acceptà a Madrid, unilateralment, els símbols i la denominació *Comunitat Valenciana*, i va pactar amb la UCD l'Estatut del 1982. A la seua primera legislatura al Consell, i amb majoria absoluta, aprova la llei dels símbols i oficialitza l'himne regional. No es pot afirmar amb con-

tundència que el PSOE siga un partit blaver, però sí que va incorporar unes dosis de blaverisme per tal de guanyar la centralitat. A Joan Lerma, és clar, li feia molta por la campanya de Maria Consuelo Reyna a *Las Provincias*. En els temes importants, de fet, el PSOE no va ficar-hi cullerada: Manuel Fraga va aplicar el requisit lingüístic a la funció pública, i a Lerma ni li passà pel cap. O el model diglòssic i regionalista de Canal 9, que naix amb el PSOE i el PP tan sols perfecciona.

—**Joan Lerma va poder desactivar el blaverisme i no ho va fer?**

—A Lerma, només li interessava la gestió del poder. Recorde una ocasió en què li van demanar per la poca vertebració del País Valencià, cosa a què ell va respondre amb cinisme: “Els invertebrats també són feliços.” Lerma no se situava més enllà de la lògica de “noves glòries a Espanya”, entenia que havíem de ser una regió submissa de Madrid. Com que es deia Joan, enganyava alguns, però de Joan Lerma a Jorge Alarte hi ha hagut una continuïtat clara.

—**Joan Ignasi Pla inclòs?**

—L'hemeroteca és ben viva, i Pla va dir que, “per damunt de tot, hi ha els interessos d'Espanya”. Al PSPV-PSOE, queda molt poc de PSPV i molt del PSOE, fins i tot tipogràficament.

—**Els ciutadans de les àrees metropolitanes, en bona mesura d'origen immigrant i votants del PSOE, no van sentir-se gaire atrets els anys 80 pel discurs blaver. Per què?**

—El blaverisme penetrà millor en els estrats socials de nivell econòmic mitjà i de nivell cultural més aviat baix, sectors conservadors que s'havien sentit prou còmodes amb el franquisme.

—**Hauria canviat res que el País Valencià haguera accedit a l'autonomia per la via ràpida –l'article 151 de la Constitució– i no pel 143?**

—Allò va decebre les aspiracions del nacionalisme valencià, com també el fet que no calguera referendar en un plebiscit l'Estatut del 1982. Tot plegat ha afectat el nostre autogovern. Tant, que els 90 érem l'única comunitat de l'estat, conjuntament amb Múrcia, en què els ciutadans percebiem un descens de la identitat autonòmica. Lerma n'és el culpable primer: gestionà la Generalitat com si fora una diputació general, més que no una nacionalitat històrica.

PRATS I CAMPS

—**El CIS encara situa aquesta identificació nacional als nivells de Castella – la Manxa o Extremadura. El blaverisme n'és coresponsable?**

—Sense dubte que sí. Per això el llibre es diu *Noves glòries a Espanya*. Enfront de la visió d'alguns que ací discutíem si la senyera havia de dur franja blava o no, el debat real era entre la superació del model plantejat per Joan Fuster o la continuïtat del model regional, amb uns pocs matisos. A la fi, la conflictivització del nacionalisme valencià va anar lligada a la desconflictivització de la identificació nacional espanyola, motiu pel qual la majoria dels valencians se senten obertament espanyols. Aquesta és una gran victòria del blaverisme.

—**Fet i fet, el País Valencià és l'únic lloc de l'estat espanyol on la disputa identitària és entre dues maneres d'entendre el nacionalisme propi.**

—Sí, per bé que a la majoria de blavers no se'ls pot considerar nacionalistes valencians. Si de cas, regionalistes espanyols. En efecte, el debat identitària s'ha centrat en la filiació amb Catalunya, una

cosa clara, i no en qüestions com ara el paper que el valencià ha de tindre a l'esfera pública. Hem discutit massa si cal dir-ne *petit* o *xicotet* i no tant de la necessitat que la llengua fora present als mitjans de comunicació, per exemple. M'agradaria que rere el blaverisme hi haguera un valencianisme sincer, però els meus estudis, malauradament, no apunten en aquesta direcció.

—**Curiosament, el partit que defensà més aferrissadament el blaverisme –Unió Valenciana– és gairebé mort, i un dels perdedors d'aquella contesa –el Bloc, la vella Unitat del Poble Valencià– té presència institucional a les Corts i a molts ajuntaments...**

—Un partit regionalista és nacionalista espanyol, i per tant no és necessari quan hi ha una força directament espanyola que s'hi assembla. L'èxit d'Unió Valenciana va coincidir amb els moments més baixos d'AP. Quan el PP es recupera, UV perd posicions. A més, el populisme arrossega vots a l'oposició, però, un cop al govern, sura el seu programa inconnex i inconcret. També hi té

a veure, òbviament, l'allau de fitxatges d'ex-UV que fa el PP. Amb tot, el moviment blaver encara és viu.

—Quina situació travessen institucions com Lo Rat Penat i la Reial Acadèmia de la Llengua Valenciana o el Grup d'Acció Valencianista?

—L'Acadèmia i Lo Rat Penat, avui les controla el PP i són més moderades, entre cometes. El GAV és més radical i s'associa a Coalició Valenciana [formació liderada per l'extremista Juan García Sentandreu, que, conjuntament amb la ultradretana España 2000, va intentar boicotar la presentació del llibre de Flor a la FNAC de València, el proppassat 5 de juliol].

“El populisme arrossega vots a l'oposició, però al govern sura el seu programa inconcret”

—El PP, doncs, dóna suport a dues acadèmies: a l'oficial (AVL) i a la secessionista (RACV).

—Quan ets al poder, pots teixir un discurs polièdric. Lerma va actuar igual, i també ho ha fet Rita Barberà en els vint anys d'alcaldesa, amb un lideratge molt important en el si del blaverisme.

—Ella no fa gaires picades d'ull al blaverisme.

—No, però cada cert temps diu coses com ara que ací parlàvem valencià abans de Jaume I, o fa homenatges a [Vicente González] Lizondo... Sense dir ni pruna en la llengua de la seua ciutat, és clar.

—El 1991, Barberà accedí a l'alcaldia perquè obtingué un escó més que no Lizondo, 9 a 8, tot i les previsions que indicaven una victòria d'UV. Hauria canviat res, si els regionalistes hagueren guanyat l'alcaldia?

—El regionalisme valencià hauria perviscut més, però no massa més. Lizondo era un personatge molt vàlid per a destruir però molt poc vàlid per a construir. No crec que l'evolució d'Unió Valenciana haguera canviat gaire.

—Quatre anys més tard, el 1995, Lizondo també fou clau en l'arribada del PP a la Generalitat. Si UV no haguera entrat en el govern de Zaplana, sinó que hi haguera donat un suport extern, avui encara sobreviuria?

—A Unió Valenciana li anà molt malament, de fer d'escolanet del PP. Entre l'original i la còpia, la gent sempre escull la primera opció, que a més arribava a tot l'estat. No van ser capaços de desmarcar-se'n, ideològicament, i van preocupar-se massa a ocupar càrrecs, més que no a fer créixer una base pròpia, com sí que ha fet la Unió del Poble Navarrès o Unió Mallorquina. A més, del 1993 endavant, les disputes internes al si d'UV van ser sonores, fins al punt que, en morir Lizondo [l'any 1996], la seua família no va permetre que Hèctor Villalba [aleshores president d'UV] acudira al soterrar.

—Zaplana, que tampoc no parlava la llengua pròpia, acabà fagocitant UV i fent del PP el partit únic per la dreta. Camps es trobà la feina feta.

—I, amb tot, el blaverisme va continuar formant part del discurs de Camps: mireu la supressió de TV3, si no. Respecte al valencià, als blavers els irrita que pugua ser una eina de comunicació útil. No els resulta problemàtic, en ab-

solut, de tindre un president o una alcaldessa castellanoparlants.

—Al llibre parlaré del món faller, en què el blaverisme va assolir gran prestigi. L'esquerra, que ara mira de penetrar-hi, hi té res a fer?

—Gil Manuel Hernández ho té ben estudiat, això. Del franquisme ençà, les falles sempre han estat instrumentalitzades pel conservadorisme. L'esquerra va errar-la de ple quan se'n distancià, sobretot perquè la implantació en el món festiu és del tot necessària. D'una altra banda, qualsevol nacionalisme que vulga arrelar en la societat ha d'arrelar abans en el món festiu, com passa als moros i cristians. No oblidem, però, que les falles són gestionades per la Junta Central Fallera, que controla l'ajuntament, i que fins el 1979 no hi ha les primeres eleccions municipals democràtiques. Del 1977 al 1979, l'alcalde Miguel Ramón Izquierdo i la seua mà dreta, Ramón Pascual Lainosa, miren de fer servir les falles en benefici de la seua croada anticatalanista. Bona part de la militància política d'UV i del seu *establishment* polític prové d'aquell món.

—Tres dècades més tard, qüestions com ara el corredor mediterrani i la col·laboració amb Catalunya en àmbits diversos semblen allunyar el fantasma català entre les capes dirigents i els poders econòmics. El blaverisme és en retirada per sempre més?

—Alhora que defensen el corredor mediterrani, han clausurat les emissions de TV3. És massa prompte per a traure'n conclusions, en aquest sentit. Hem de ser molt cauts, perquè el corredor mediterrani és una reivindicació posterior a l'AVE Madrid-València, que ha estat la principal demanda de la dreta valenciana. M'agradaria ser optimista, però no hi ha indicadors que m'ho facen ser.

—Si Catalunya esdevinguera independent, com reaccionaria el País Valencià? Molts s'hi sentirien atrets?

—Els sociòlegs no som futuròlegs, però tinc la sensació que els moviments polítics allunyen Catalunya del País Valencià, cosa que la independència de Catalunya no faria sinó intensificar. Em fa l'efecte que el sentiment nacionalista espanyol creixeria arreu de l'estat, i també al País Valencià.

Victor Maceda